

۲۰۲۰/۰۲/۰۳

م. اسحاق نگارگر

استبداد و جهان‌گشایی‌های سلاطین عثمانی

استبداد و جهان‌گشایی‌های سلاطین عثمانی که من به هر دو چندان علاقه ندارم به یک طرف اما همین سلاطین در راه ابقای مدنیت اسلامی، یادگارها و هزاران نسخ خطی دانشمندان دنیای اسلام کاری در خور ارج و تحسین انجام داده اند.

این پادشاهان خطاطان و خوشنویسان بسیار را در دربارهای خویش با هم آورده اند، اسباب معیشت آنان را تأمین کرده اند و از آنان خواسته اند که آثار عالمان، نویسندگان و شاعران عربی زبان، پارسی زبان و ترکی زبان را استنساخ و خوشنویسی کنند.

موزیم تاپ کویی استانبول سرشار از آثار و نشانی‌ها و کتاب‌های گران بها و بی‌شمار است. در حالی که در زادگاه دین اسلام غالب مزارات و آثار اسلام را از میان برده اند، شاهان عثمانی ردا، دستار، شمشیر، آفتابه طهارت و دیگر بازمانده‌های نبی کریم (ص) و اصحابش را نگاه داشته اند که همین خدمت پادشاهان عثمانی در خور یادآوری است. من که به مطالعه و جست و جو اشتیاقی تسکین‌ناپذیر داشته‌ام و اگر گاهی برای خود آرزوی دوام زندگانی نموده‌ام انگیزه اش همین بوده است که فرصتی بیشتر برای مطالعه داشته باشم و خوشبختانه مثل این که دوستان بسیار گرانقدر از علاقه و دلبستگی من به کتاب خبر داشته باشند عموماً برای من کتاب تحفه داده اند.

روز یکشنبه ۳۰ ماه سپتمبر سال روان دوستان انجمن انشا از من دعوت کرده بودند تا راز دلبستگی‌های جامعه را به ادبیات با آنان مطرح و با استفاده از تجارب یونان باستان، اعراب قبل از اسلام، ایجاد سلطنت‌های میراثی در جهان اسلام تأثیر بزرگانی چون ابن عربی، و مولانا بر غرب، تجربه غرب در قرون وسطی، اثر نویسندگان بزرگ غرب چون جان لاک، ژان ژک روسو، مانتسکیو و دیگران در ایجاد نظام‌های دیموکراتیک و مردم‌سالار، اثر شگرف نویسندگان بزرگ روسی چون ماکسیم گورکی، تولستوی و دیگران در تغییرها و دگرگونی‌های روسیه و بالاخره پیروزی انقلاب اکتوبر و ایجاد نظام شوروی و انحراف این نظام بدست استالین و انتقاد گورکی، سولژنتسین، ساخاروف، بیردیاوف، چرنیشوف، بوریس باژانوف و بالاخره اوسپ مندلستم و دیگران از نظام شوروی و بالاخره تجربه چین و انحراف آن به شیوه تنازع قدرت میان جناح‌های مختلف، مرگ ماوتسی تونگ و زندانی شدن باند چار

نفره به شمول زن سوم ماوتسی تونگ جیان جینگ و بالاخره ظهور ادبیات داغدار یا زخمی در چین و فرار کشور های اروپای شرقی از بهشت کمونیزم و تجربه ای که از این تغییرات و تحولات باید گرفته شود. دوستان انجمن انشا با ثبات و صبوری گوش دادند که من از یکایک شان سپاسگزارم یکی از خوشبختی های من این نیز است که سر و کارم با شنوندگان سخنور و سخن شناس می افتد که با علاقه به صحبت های من گوش می دهند. انجمن انشا لطف فراوان نمودند و کتاب تاپ کوپی موزیم استانبول را که نسخ خطی، تصاویر و دیگر آثار آن موزیم را با دقت شرح میدهد برایم تحفه دادند. این تحفه که از یک سو دانش مرا در باره غنای فرهنگ اسلامی بیشتر می سازد و از سوی دیگر یادگار قدر شناسی چند دوست صاحبدل است که یاد این همه قدر شناسی شان را تا زنده باشم در ذهنم تازه نگاه خواهد داشت. دو روز شد که تحفه گرانبهای شان را ورق گردانی می کنم و از تصاویر زیبا و رنگین آن لذت می برم و شعر حضرت مولانا را زیر لب تکرار می کنم که:

حیف می آید مرا کاین دنیا پاک از جفای جاهلان گردد هلاک

دوستان گرانقدر انشا! من و همسر هر دو سپاسگزاریم از لطف ها، مهمان نوازی ها و به طور خاص از تحفه های در خور صد گونه تمجید و تحسین تان تشکر! نگارگر ۲ اکتوبر ۲۰۱۸ ویزپ هالند

تذکر:

هرگاه خوانندگان محترم متمایل باشند که نبشته ها و سروده های دیگری از این نویسنده بزرگ را مطالعه کنند، می توانند با "کلیکی" بر عکس نویسنده در صفحه مقالات، به "آرشیف" شان رهنمائی شوند!

استبداد و جهان گشایی های سلاطین عثمانی